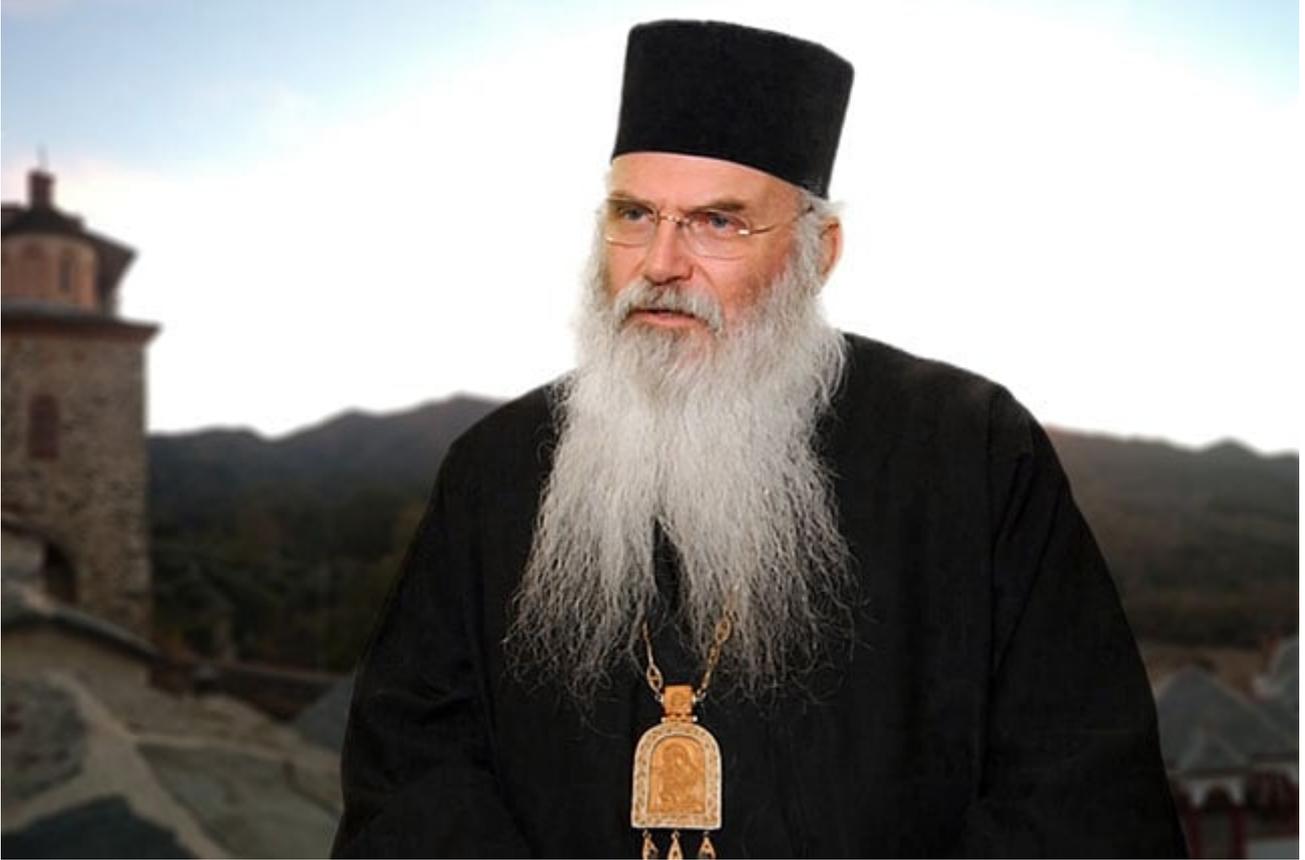

Μήνυμα Μεσογαίας Νικολάου για το Τριώδιο και κάλεσμα για μετάνοια

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Η μετάνοια ως προσωπική πορεία επιστροφής και εσωτερικής μεταμόρφωσης βρίσκεται στο επίκεντρο του μηνύματος του Μητροπολίτη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικολάου για το Τριώδιο 2026.

Κεντρικό άξονα του μηνύματος του αποτελούν τα τρία κατανυκτικά τροπάρια του Όρθρου, τα οποία συμπυκνώνουν τη θεολογία και το βίωμα του Τριωδίου: «Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας», «Τῆς σωτηρίας εὐθυνόν μοι τρίβους» και «Τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων μοι δεινῶν». Τα τροπάρια αυτά, εμπνευσμένα από τις ευαγγελικές περικοπές του Τελώνου και Φαρισαίου, του Ασώτου και της Κρίσεως, περιγράφουν -όπως τονίζει- «τὸ μεγάλο γεγονός τῆς προσωπικῆς μετανοίας μας».

Η μετάνοια, κατά τον Μητροπολίτη, δεν είναι μία στενή και μοναδική οδός, αλλά άνοιγμα πολλών «πυλών» και «τρίβων». Οι αφορμές που δίνει ο Θεός -χαρές,

δοκιμασίες, πρόσωπα ή γεγονότα- μπορούν να γίνουν περάσματα προς την αυτογνωσία, ώστε ο άνθρωπος να έλθει «εἰς ἑαυτόν» και να αναλάβει την ευθύνη της ζωής του. Η σωτηρία δεν επιβάλλεται ως καλούπι· προσαρμόζεται «στὰ μέτρα τοῦ καθενός», σεβόμενη την ελευθερία και την ιδιομορφία του.

Κλείνοντας ο Σεβασμιώτατος κάνει αναφορά στην προοπτική της Αναστάσεως: σκοπός της πορείας του Τριωδίου είναι η βιωματική συνάντηση με τον Χριστό, ώστε το «Χριστὸς Ἄνεστη» να μην μείνει στα χείλη, αλλά να γίνει εμπειρία καρδιάς.

Αναλυτικά το μήνυμα του Μητροπολίτη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής κ. Νικολάου για το Τριώδιο 2026:

Κυριακή Τελώνου καὶ Φαρισαίου. Ἡ πρώτη Κυριακή πὸν προσδιορίζει τὴν ἔναρξη τῆς κατ' ἑξοχὴν καταναυκτικῆς καὶ ἰδιαίτερα εὐλογημένης αὐτῆς περιόδου τοῦ ἔτους, τοῦ Τριωδίου. Ἡ περίοδος αὐτὴ ἔχει γιὰ ἐντελῶς τεχνικοὺς λόγους πάρει τὸ ὄνομα Τριώδιο, διότι οἱ κανόνες πὸν διαβάζονται στὴν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, ἔχουν τρεῖς ὠδές. Ἔχει ὅμως καὶ ἄλλα ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά, μορφολογικά καὶ κυρίως πνευματικά, ἕνα ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τὰ τρία καταναυκτικὰ τροπάρια, τὰ ὁποῖα ψάλλουμε ἀμέσως μετὰ τὴν ἀνάγνωση τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου.

Τὸ πρῶτο ἀρχίζει ὡς ἑξῆς: «*Τῆς μετανοίας ἀνοιξόν μοι πύλας, Ζωοδότα*»• τὸ δεύτερο: «*Τῆς σωτηρίας εὐθυνόν μοι τρίβους, Θεοτόκε*» καὶ τὸ τρίτο: «*Τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων μοι δεινῶν, ἐννοῶν ὁ τάλας*». Τὰ τρία αὐτὰ καταναυκτικὰ τροπάρια δανεῖζονται εἰκόνες, λέξεις, ἐκφράσεις καὶ θεματολογία ἀπὸ τὶς τρεῖς εὐαγγελικὲς περικοπὲς τῶν πρώτων Κυριακῶν τοῦ Τριωδίου ἀντιστοίχως, γιὰ νὰ μᾶς περιγράψουν τὸ μεγάλο γεγονὸς τῆς προσωπικῆς μετανοίας μας.

Τὸ πρῶτο ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου, στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται ὅτι «*ἄνθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι*», ὁ ἕνας φαρισαῖος καὶ ὁ ἄλλος τελώνης (Λουκ. ιη' 10). Αὐτὴ ἡ πορεία πρὸς τὸν ναὸ διαφαίνεται μέσα ἀπὸ τὶς λέξεις πὸν χρησιμοποιεῖ ὁ ὕμνογράφος: «*ὀρθρίζει γὰρ τὸ πνεῦμά μου πρὸς ναὸν τὸν ἅγιόν σου*».

Τὸ δεύτερο τροπάριο βασίζεται στὸ ιε' κεφάλαιο τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου τὸ ὁποῖο περιγράφει τὴν παραστατικότετη καὶ πνευματικότετη παραβολὴ τοῦ Ἰσώτου, καθὼς λέγει: «*Τῆς σωτηρίας εὐθυνόν μοι τρίβους, Θεοτόκε, αἰσχροῖς γὰρ κατερρύψωσα τὴν ζωὴν ἀμαρτίαις ὡς ραθύμως τὸν βίον μου ὄλον ἐκδαπανήσας*».

Καὶ τέλος, τὸ τρίτο τροπάριο ἐμπνέεται κι αὐτὸ ἀπὸ τὴν τρίτη κατὰ σειρὰν Κυριακή, τὴν Κυριακὴ τῆς Κρίσεως: «Τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων μοι δεινῶν ἐννοῶν ὁ τάλας τρέμω τὴν φοβερὰν ἡμέραν τῆς Κρίσεως».

Αὐτὲς οἱ τρεῖς Κυριακὲς δανερίζουν τὴ θεματολογία τους στὸν ὕμνογράφο γιὰ νὰ προξενήσῃ μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ καθενός μας αὐτὸ τὸ ἅγιο φιλότιμο τῆς μετανοίας, δηλαδὴ τῆς ἀναγνώρισης τῆς ἁμαρτίας μέσα μας καὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ἀλλάξῃ ἡ ζωὴ μας καὶ νὰ μεταμορφωθεῖ. Αὐτὴ ἡ ἀλλαγὴ ἀποτελεῖ ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν μετοχὴ μας στὸ αἰώνιο Πάσχα.

«Τῆς μετανοίας ἄνοιξόν μοι πύλας», ἄνοιξέ μου τὶς πύλες τῆς μετανοίας. Εἶναι πολλὲς οἱ πύλες, πολλὲς οἱ πόρτες ποὺ περνάει κανεὶς μέσα στὸ στάδιο τῆς μετανοίας. Τί μεγάλη σημασία ποὺ δὲν ἔχει αὐτό! Τὸ στάδιο τῶν ἀρετῶν δὲν ἔχει μόνο μία πύλη, ἀλλὰ πολλὲς. Τέτοιες θύρες, περάσματα, εἶναι οἱ ἀφορμὲς ποὺ μᾶς δίνει ὁ Θεὸς στὴ ζωὴ μας γιὰ νὰ ἔλθουμε «εἰς ἑαυτόν», νὰ συνέλθουμε, νὰ ἀντικρύσουμε τὴν ἀλήθεια μας, νὰ περάσουμε στὴν κατάστασι τῆς ἐσωτερικῆς αὐτογνωσίας καὶ κατανύξεως, στὴν κατάστασι τῆς μετανοίας. Μπορεῖ νὰ εἶναι ἓνα χαρούμενο γεγονός ποὺ νὰ μᾶς συγκλονίσει τόσο ποὺ νὰ μὴν τὸ ἀντέξουμε καὶ νὰ προχωρήσουμε στὴ μετάνοια. Μπορεῖ ἀσφαλῶς νὰ εἶναι ἓνα τραυματικό, λυπηρὸ γεγονός ποὺ νὰ ἀναδιατάξῃ τὸν ἐσωτερικὸ μας κόσμον καὶ νὰ φωτίσει τὸ προσωπικὸ σκοτάδι μας. Μπορεῖ νὰ εἶναι μιὰ γνωριμία μὲ κάποιον ἄνθρωπον, ἢ καὶ μιὰ ἀπρόσμενη ἐντελῶς ξαφνικὴ σκέψη. Ξέρει ὁ Θεὸς νὰ δίνει ἀφορμὲς, καὶ γι' αὐτὸ πολλὲς εἶναι αὐτὲς οἱ πύλες ἀπὸ τὶς ὁποῖες κανεὶς περνᾷ διὰ τῆς μετανοίας στὸν χῶρον τοῦ Θεοῦ.

«Τῆς σωτηρίας εὐθύνον μοι τρίβους», νὰ μοῦ εὐθύνεις, νὰ μοῦ κάνεις εὐκολους, εὐθεῖς, σαφεῖς καὶ ξεκάθαρους τοὺς δρόμους τῆς σωτηρίας. Ὑπάρχουν ἐπίσης πολλοὶ καὶ ποικίλοι δρόμοι ποὺ ὀδηγοῦν στὴ σωτηρία. Τί μεγάλη εὐλογία νὰ μὴν εἶναι ἕνας ὁ δρόμος τῆς σωτηρίας! Νὰ μὴν εἴμαστε ὑποχρεωμένοι ὅλοι νὰ στραγγαλίσουμε τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν προσωπικὴ ἰδιομορφία μας καὶ νὰ τὰ προσαρμόσουμε ὑποχρεωτικὰ καὶ καταναγκαστικὰ σὲ ἕνα συγκεκριμένο καλοῦπι σωτηρίας. Ἀλλὰ εἶναι πολλοὶ οἱ δρόμοι καὶ αὐτὸ ἔχει μεγάλη σημασία. Αὐτοὶ οἱ πληθυντικοί, «πύλας», «τρίβους», δηλώνουν τὴν πολλαπλότητα καὶ τὴν ποικιλότητα τῶν ἐπιλογῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι καὶ ἀνάλογες στὰ μέτρα τοῦ καθενός. Συχνὰ νομίζουμε ὅτι ὁ δρόμος τῆς σωτηρίας πρὸς τὸν Θεὸ εἶναι ἐντελῶς ἀταίριαστος μὲ τὴ δική μας προσωπικὴ ζωὴ. Μπορεῖ ὁ δικός μας δρόμος νὰ μὴν ταιριάζει πρὸς τοὺς δρόμους ποὺ χαράσσει ἡ κοινωνία, ἀλλὰ ὅμως εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν πιὸ ταιριαστὸς ὡς πρὸς τὶς ἀνάγκες τῆς ψυχῆς μας. Ἐκεῖ καταξιώνεται ἡ ψυχὴ• ὅταν βρεῖ τὸν δρόμο τῆς σωτηρίας της.

«Τὰ πλήθη τῶν πεπραγμένων μοι δεινῶν ἐννοῶν ὀτάλας». Αὐτὸ εἶναι τὸ τρίτο τροπάριο. Ὅλοι εἴμαστε τελῶνες, ὅλοι ζοῦμε μὲ τὸ βάρος τῆς ἐσπιλωμένης ψυχῆς καὶ τοῦ ρυπωμένου βίου, τῆς λερωμένης καὶ λεκιασμένης ζωῆς μας ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες, τὶς ἀδυναμίες, τὰ πάθη, τὶς κακότητες τῆς φύσεώς μας. Αὐτὸ ποὺ ἔχουμε ἀνάγκη ὅλοι μας, – καὶ οἱ μικροὶ καὶ οἱ μεγάλοι, καὶ αὐτοὶ ποὺ νομίζουν πὼς ἔχουν μετανοήσει, καὶ αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐντελῶς ἔξω ἀπὸ τὸ κλίμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ζοῦν ἴσως βυθισμένοι στὴν ἁμαρτία- εἶναι τὸ νὰ ἔλθουμε «εἰς ἑαυτὸν» (Λουκ ιε´ 17). Νὰ παύσουμε νὰ περιφερόμαστε στὶς δικαιολογίες τῶν γεγονότων, νὰ ψάχνουμε ἄλλους ἐνόχους στὴ ζωὴ μας, ὅτι κάποιοι ἄλλοι δῆθεν φταῖνε, καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτό, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουμε, νὰ ἐπαναλαμβάνουμε τὸ φοβερὸ ἁμάρτημα τῆς Εὐας. Αὐτὴ εἶναι ἡ πόρτα μας• τὸ νὰ μπορέσουμε νὰ βγάλουμε ἀπὸ τὸν ὀρίζοντα τῆς ὑπευθυνότητος τῆς καταστάσεώς μας τὰ γεγονότα, τὶς συγκυρίες, τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους καὶ νὰ στραφοῦμε μὲ συντριβὴ καὶ ταπείνωση στὸν ἑαυτό μας, νὰ ἀναλάβουμε ἐν μετανοίᾳ τὴν εὐθύνη τῆς ἁμαρτίας μας.

Αὐτὸ ποὺ στὴν Ἐκκλησία προσδοκοῦμε εἶναι τὸ πέρασμα μέσα ἀπὸ τὴν πύλη τῆς μετανοίας, γιὰ νὰ ἀκολουθήσουμε τὸν δρόμο τῆς σωτηρίας καὶ νὰ φθάσουμε στὸν οἶκο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Ὁ καθένας μας μπορεῖ νὰ ἔχει τὸν δικό του τρόπο, τὴ δική του ἀφορμὴ, τὸ δικό του γεγονός, τὴ δική του σύνθεση τῶν ἀνθρώπων καὶ τοῦ περιβάλλοντος, γιὰ νὰ περάσει μέσα ἀπὸ τὴν πύλη τῆς μετανοίας, δηλαδὴ τῆς ἐπιστροφῆς στὸν ἑαυτό του, καὶ νὰ ὀδηγηθεῖ στὴν ὁδὸ τῆς σωτηρίας ποὺ καταλήγει στὴ μεγάλη εὐλογία τῆς συναντήσεως μὲ τὸ πρόσωπο τοῦ Κυρίου.

Νὰ δώσει ὁ Θεός, καθὼς εἰσερχόμαστε σ' αὐτὴν τὴν εὐλογημένη περίοδο τοῦ Τριωδίου, ὁ καθένας μας μὲ τελωνικὸ φρόνημα, ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο μποροῦμε, νὰ καλλιεργήσουμε κάτι ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴ κίνησι τῆς ψυχῆς μας. Δὲν

ἀρκοῦν μόνο τὰ ἐξωτερικά, ἀλλὰ ἄς βυθιστοῦμε μέσα στήν καρδιά μας καί τότε θά ἀντικρύσουμε ἕναν ἄλλον κόσμο, τὸν κόσμο ποὺ χρειάζεται μετάνοια γιὰ νὰ τὸν ζήσουμε. Κι ἂν ζήσουμε τὴν μετάνοια μέσα στήν καρδιά μας, θά κατοπτριστεῖ, ὄχι τὸ εἶδωλο τὸ δικό μας, ἀλλὰ ἡ ἴδια ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Τότε θά μπορέσουμε κι ἐμεῖς στὸ τέλος τοῦ Τριωδίου, ὕστερα ἀπὸ δέκα ἐβδομάδες, καθὼς ἡ Ἐκκλησία μας θά γιορτάζει καὶ θά τιμᾷ τὸ μεγάλο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὄχι μόνον νὰ ψάλλουμε τὸ «Χριστὸς Ἄνέστη» μὲ τὰ χεῖλη μας πανηγυρικά, ἀλλὰ νὰ ἀπαγγέλλουμε καὶ τὸ «Ἀνάστασιν Χριστοῦ θεασάμενοι», μὲ τὴν καρδιά μας ἐμπειρικά. Ἀμήν.